

ΚΙΝΗΜΑ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Οι ήρωες έμειναν στο σκοτάδι

Πριν από 45 χρόνια, Ελληνες αξιωματικοί του Πολεμικού Ναυτικού διέσωσαν την τιμή των Ενόπλων Δυνάμεων, επιχειρώντας να αποκαταστήσουν τη Δημοκρατία. Δυστυχώς, τα φώτα της προβολής έπεσαν μόνο στο αντιτορπιλικό «ΒΕΛΟΣ», ενώ στην πραγματικότητα ο ρόλος του στο κίνημα δεν ήταν σημαντικός

Του ΝΕΣΤΟΡΑ ΔΗΜΑΡΑ
n.dimaras@realnews.gr

Τα εν ζωή στελέχη του Πολεμικού Ναυτικού που συνελήφθησαν, βασανίστηκαν και αποτάχθηκαν κατά τη διάρκεια της χούντας των συνταγματάρχων αναπολούν με πίκρα την επιχείρηση που λίγο έλειψε να αποκαταστήσει τη Δημοκρατία τον Μάιο του 1973. Κι αυτό γιατί όλοι αυτοί οι ηρωικοί αξιωματικοί και υπαξιωματικοί έμειναν στο περιθώριο της Ιστορίας, ενώ προβλήθηκε μόνο το αντιτορπιλικό «ΒΕΛΟΣ», που η τύχη το έφερε να βρίσκεται στα διεθνή ύδατα και επέλεξε τη διαφυγή στα ιταλικά νερά.

«Το ηρωικό Κίνημα του Ναυτικού και η συμβολή του στην αποκατάσταση της Δημοκρατίας δεν έχουν βρει ακόμη τη θέση που τους αξίζει στην Ιστορία της χώρας. Ακόμη και η αποτυχία του επιτάχυνε τις διαδικασίες για την πτώση της χούντας. Αν είχε πετύχει το κίνημα, ο Ελληνισμός δεν θα θρηνούσε τόσα δεινά και την απώλεια της Κύπρου». Αυτά δηλώνει ο ναύαρχος ε.α. **Αντώνης Θεοχάρης** σχετικά με μια από τις κορυφαίες ενέργειες ενάντια στη δικτατορία της 21ης Απριλίου, που διέσωσε την τιμή των Ενόπλων Δυνάμεων της πατρίδας μας με τη θυσία δεκάδων αξιωματικών του Πολεμικού Ναυτικού που συνελήφθησαν, βασανίστηκαν στο ΕΑΤ-ΕΣΑ και αποτάχθηκαν. Κι όμως, 45 ολόκληρα χρόνια μετά τον Μάιο του 1973, το Κίνημα του Ναυτικού, που κλόνισε το καθεστώς της χούντας και έστρωσε τον δρόμο για κορυφαίες πράξεις του ελληνικού λαού στη συνέχεια, όπως η εξέγερση του Πολυτεχνείου, παραμένει στη σκιά της Ιστορίας, των σχολικών βιβλίων και της μνήμης.

«Σε εμάς έπεσε ο κλήρος»
«Εκ των υστέρων, πολλοί και διάφοροι αφαίρεσαν τα στοιχεία της συμβολής του Κινήματος του Ναυτικού στην αποκατάσταση της Δημοκρατίας», λέει με πικρία ο κ. Θεοχάρης, για να προσθέσει: «Εμείς οι κινηματίες είχαμε ένα αξίωμα: αξιωματικοί έκαναν τη βρόμικη δουλειά της χούντας, αξιωματικοί έπρεπε να τη δι-
ορθώσουν. Σε εμάς έπεσε ο κλήρος». Δυστυ-

χούντα

Το Κίνημα του Ναυτικού κλόνισε το καθεστώς της χούντας και έστρωσε τον δρόμο για κορυφαίες πράξεις του ελληνικού λαού στη συνέχεια, όπως η εξέγερση του Πολυτεχνείου

χώς, στην ιστορική μνήμη διεσώθη μόνο το αντιτορπιλικό «ΒΕΛΟΣ», που βρισκόταν τυχαία στα διεθνή ύδατα και έπλευσε στα ιταλικά νερά. Την ίδια ώρα, οι συλληφθέντες αξιωματικοί του κινήματος βασανίζονταν και εξευτελιζονταν στο κολαστήριο του ΕΑΤ-ΕΣΑ. Τους επόμενους μήνες δικάστηκαν, αποτάχθηκαν και σκόρπισαν στην ελληνική επικράτεια κάνοντας ακόμη και δουλειές του ποδαριού, προκειμένου να ζήσουν τις οικογένειές τους. Ανάμεσα στους συλληφθέντες και ο μυημένος στο κίνημα συνταγματάρχης **Σπύρος Μουστακλής**, που πλήρωσε με τη σωματική του ακεραιότητα και εν συνεχεία με την ίδια τη ζωή του, μένοντας πιστός στα ιδεώδη της ηρωικής ανταρσίας για την επαναφορά της Δημοκρατίας στον τόπο που γεννήθηκε. «Συμμετείχα από την αρχή, όπως τόσοι άλλοι αξιωματικοί του Πολεμικού μας Ναυτικού. Εμείς δεν φιλοδοξούσαμε να γίνουμε ηγέτες της χώρας ή πολιτικοί. Από την αρχή του 1969 είχαμε αποφασίσει να δώσουμε τη σκυτάλη στους πολιτικούς», θυμάται ο κ. Θεοχάρης.

Σελίδες μνήμης
Φως στις άγνωστες πτυχές της κορυφαίας αντιδικτατορικής δράσης από την πλευρά των Ενόπλων Δυνάμεων έριξε πρόσφατα και η έκδοση από το Ναυτικό Μουσείο της Ελλάδος του βιβλίου του αντιναυάρχου ε.α. **Ιωάννη Παλούμνη** «Οι άνθρωποι του Κινήματος του Ναυτικού - Μάιος 1973».

Στο κεφάλαιο του βιβλίου «Το χρονικό των αντιδικτατορικών κινήσεων στο Ναυτικό» διαβάζουμε: «Το σχέδιο προέβλεπε τον απόπλου 25 περίπου πλοίων από τον ναύσταθμο και τη συνάντησή τους σε προκαθορισμένο στίγμα. Θα ήταν εκεί αντιτορπιτικά, υποβρύχια, τορπιλάκατοι, αρματαγωγά, ναρκαλιευτικά, πετρελαιοφόρα και όλα θα κατευθύνονταν προς τη Σύρο. Στη συνέχεια, η επιχείρηση θα επεκτεινόταν και σε άλλα νησιά, ενώ ταυτόχρονα θα διαβάζονταν το εξής διάγγελμα-τελεσίγραφο: “Ελληνες, από σήμερα το πρωί αξιωματικοί, υπαξιωματικοί και άνδρες των Ενόπλων Δυνάμεων της χώρας ανέλαβον αγώνα διά την αποκατάστασιν της Δημοκρατίας. Επί έξι χρόνια τώρα οι κατέχοντες την εξουσίαν καταδυναστεύουν τον τόπον.

Εν ολίγοις, η δικτατορία μετέτρεψε τον τόπον μας εις πολιτικόν και πνευματικόν νεκροταφείον. Και τούτο με μοιραίον αντίκτυπον επί των εξωτερικών μας υποθέσεων”».

Σύμφωνα με τις μαρτυρίες των πρωταγωνιστών, η ιδέα μιας δυναμικής αντίδρασης για την ανατροπή της χούντας άρχισε να εκκολάπτεται από τους πρώτους μήνες της επιβολής της δικτατορίας, είτε με συμμετοχή στο κίνημα του βασιλιά της 13ης Δεκεμβρίου 1967 είτε με την υπόθεση του πλοιάρχου **Σ. Σούλη** το 1969, όπου οι οργανωμένοι αξιωματικοί του Ναυτικού σχεδίαζαν απαγωγή του δικτάτορα και της αφρόκρεμας της «επαναστάσεως» κατά τη διάρκεια άσκησης του Στόλου. Βέβαια, είχαν προηγηθεί και άλλες ενέργειες, όπως η υπόθεση της Δημοκρατικής Αμυνας στο Π.Ν. το 1967, ο βασανισμός των υπαξιωματικών του «ΕΛΛΗ» στον ναύσταθμο, η άρνηση του αντιναυάρχου **Εγκολφόπουλου** να συνεργαστεί με τη χούντα, η αποστράτευση του πλωτάρχη **Βαρδή Βαρδινογιάννη** και ο εκτοπισμός του μαζί με τους αξιωματικούς του Στρατού Ήπρας **Ζαφειρόπουλο**, **Ερσελμαν**, **Ζερβογιάννη**, **Τζανετί** και **Οηρόπουλο** σε απομονωμένα νησιά. Μάλιστα, κατά το Κίνημα του Ναυτικού το 1973 ο Βαρδής Βαρδινογιάννης είχε αναλάβει και τον εφοδιασμό με καύσιμα από την οικογενειακή επιχείρηση των πλοίων του Στόλου που μετείχαν στην κίνηση εναντίον της χούντας. Για το Κίνημα του Ναυτικού συνελήφθησαν και ανακρίθηκαν συνολικά 207 αξιωματικοί και υπαξιωματικοί του Πολεμικού Ναυτικού, αν και θεωρείται βέβαιο πως ο αριθμός των στελεχών που γνώριζαν και συμμετείχαν ήταν κατά πολύ μεγαλύτερος.